

Шевчук С.В.,
кафедра обліку і економічного аналізу,
Національний університет кораблебудування.
Науковий керівник - Панченко І.А.,
к.е.н., доцент

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО МЕТОДИ ТА ПРОЦЕДУРИ ФОРМУВАННЯ ОПОДАТКОВУВАННЯ ПРИБУТКУ У ОБЛІКОВІЙ ПОЛІТИЦІ

Податкові органи є визнаним користувачем інформацією бухгалтерського обліку, на підставі даних якого формується податкова звітність, що задекларовано на законодавчому рівні. Необхідність формування облікової політики в частині висвітлення інформаційних аспектів держави пояснюється як кількістю форм звітної податкової документації, так і відповідальністю за їх правильне складання та своєчасне подання. Зважаючи на це, формування облікової політики для цілей оподаткування є ключовим елементом регулювання взаємовідносин між платниками податків та державними податковими органами в частині формування системи показників, які характеризують сукупність процедур визначення об'єкта оподаткування. Створення і затвердження документу, який визначатиме облікові аспекти формування інформації необхідної для задоволення вимог податкових органів, сприятиме впорядкуванню організації облікового процесу на підприємстві, забезпечуватиме прозорість та системність організації роботи платників податків з державними контролюючими органами.

Важливість податку на прибуток як джерела податкових надходжень до бюджету, обумовлює підвищену увагу до його облікового забезпечення як з боку податкових органів, так і бухгалтерських служб. Метою формування облікової політики підприємства в частині визначення оподатковуваного прибутку та податку на прибуток є задоволення інформаційних запитів різних користувачів щодо методів та процедур, обраних підприємством для формування податкової та фінансової звітності. При цьому, вибір методів формування інформації про оподатковуваний прибуток є частиною загальної стратегії формування власником облікової політики підприємства, яка покликана вирішити ряд завдань, які полягають у інформаційному забезпеченні потреб управління, інтеграції процедур підготовки фінансової та податкової звітності, податкового планування.

Важливим методичним етапом формування облікової політики про оподатковуваний прибуток є вибір об'єктів та елементів облікової політики, які б відповідали поставленим власником завданням. Проведене дослідження дозволило встановити, що об'єктами облікової політики виступають методи, процедури та облікові оцінки, які застосовуються з метою організації та ведення бухгалтерського обліку, підготовки і подання звітності, щодо яких у підприємства існує альтернатива вибору. Метод бухгалтерського обліку є сукупністю способів облікового відображення господарських фактів, а процедура - цілеспрямованою дією застосування методу. Іншими словами застосування методу в практичній діяльності, пов'язане зі здійсненням певної сукупності облікових процедур. Відповідно під елементами облікової політики необхідно розуміти окремі об'єкти, які обираються підприємством з метою підготовки та подання облікової інформації.

При формуванні облікової політики щодо оподатковуваного прибутку необхідно дотримуватися таких концептуальних положень:

- в обліковій політиці необхідно відображувати об'єкти та елементи щодо яких законодавчо передбачено альтернативність вибору (імперативні методи та процедури в документі про облікову політику не наводяться);

- в обліковій політиці необхідно відображувати об'єкти та елементи щодо яких відсутнє законодавче регулювання, та передбачена можливість вибору;
- в обліковій політиці необхідно наводити нормативне підтвердження обраних елементів.

Дотримання цих положень дозволить уникнути інформаційного перевантаження облікової політики підприємств, сприятиме однозначності тлумачення її положень та підвищенню рівня їх практичного застосування.

Основні методи, процедури та облікові оцінки, які мають бути відображені в обліковій політиці в частині розкриття інформації про порядок обчислення оподаткованого прибутку наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Методи, процедури та облікові оцінки, які необхідно розкривати в обліковій політиці щодо порядку формування оподаткованого прибутку

Методи та облікові оцінки	Процедури
Метод амортизації основних засобів та нематеріальних активів.	Права, обов'язки, відповідальність працівників.
Індексація основних засобів.	Спосіб та методика формування податкової інформації.
Метод оцінки доходів від надання послуг.	Нестандартизовані форми документів.
Метод обчислення податку при наявності відокремлених підрозділів.	Порядок проведення контрольних заходів.
Строк використання основних засобів та нематеріальних активів.	Класифікатор податкових різниць.
Порядок обчислення прибутку звільненого від оподаткування.	

Розглянуті концептуальні аспекти моделювання облікової політики для цілей оподаткування в своїй сукупності повинні стати основою формування високої культури взаємовідносин платників податків та контролюючих органів, визначити напрямки системної організації податкового обліку на підприємстві, його інтеграції з фінансовим обліком, оптимізації податкових витрат підприємства. Встановлення нормативних вимог та обмежень, щодо формування облікової політики підприємства для цілей оподаткування, в свою чергу, дасть можливість проведення системного контролю за процесом визначення об'єкта оподаткування та складання податкової звітності, як внутрішніми, так і зовнішніми користувачами.